

КОНРАД ФИАЛКОВСКИ БИОХАЗАРТ

Превод от полски: Божидар Барбанаков, 1978

chitanka.info

Товарният камион спря преди завоя. Пътникът слезе, взе претритата си тук-там пътна чанта, усмихна се още веднъж на шофьора и тръгна нагоре. Чуваше след себе си бръмченето на спускащия се към долината камион. Вървеше бавно, спираше се през двеста-триста метра. Чувствуваше през ризата си топлите лъчи на следобедното слънце и едва доловимия мирис на морето, което беше някъде зад най-близките хълмове.

Мина табелката „Вход забранен“, а след това и втората информираща, че се намира в частна собственост. В този момент болката се увеличи. Спря се, извади от горния джоб на ризата си флаконче с таблетки. Изсипа ги на дланта си, постави една под езика си и след миг колебание — още една половинка. Не дочака болката да се успокои напълно и продължи нататък. След един завой се намери пред врата без надпис, от ковано желязо, малко старовремска. Влезе в портиерната. Зад малка, прикрепена към стената масичка с телефон, видя пазача.

— Уговорено ли е посещението ви? — запита пазачът.

— Не. Дойдох...

— Прочетохте ли табелата?

— Разбира се, но...

— Моля ви да се придържате към написаното и веднага да напуснете района. Това е частна собственост.

„Ако бях дошъл със собствена кола, би разговарял другояче с мен“ — помисли се посетителят.

— Това е имението на д-р Егберг, нали? — запита той.

— Да, но ви казах...

— Аз съм приятел на д-р Егберг. Познат от по-рано — добави, за да отслаби смисъла на първото изречение.

Човекът в униформата вдигна слушалката на телефона.

— Говори пропускът, със секретариата на доктора, моля.

Централата го свърза.

— Вашето име? — запита портиерът.

— Ралф Молнар, професор Ралф Молнар — допълни, припомняйки си, че Егберг ще го помни като професор.

Портиерът остана безразличен, като че ли обявяването за пристигането на професори, с посивели небръснати от два дена бради, беше за него ежедневие. Съобщи името му. Зачакаха.

— Да. Ще дойдат за вас — каза накрая. — Моля, да си оставите нещата.

— Моите неща?

— Да. Ще ви ги донесат по-късно. Така е прието тук.

Молнар повдигна рамене и бутна с крак пътната си чанта към портiera. Чу стъпки и на вратата се появи високо момиче в лятна рокля без ръкави.

— Д-р Егберг помоли да ви поздравя с „добре дошли“ от негово име. Възложено ми е да се грижа за вас, професоре, и да ви запitam за дълго ли ще останете при нас...

— Ще видя. Не зная още.

— Но все пак ще преспите тук. Вече е късно. Впрочем, докторът ви кани на вечеря.

Тръгна след нея по посипана със ситен чакъл алея, сред гъсти храсти.

Отново почувствува болка и тежест в гърдите, но не се спря. Домът трябваше да е някъде наблизо. Изведнъж той се изправи пред него. Зеленината го прикриваше, дърветата надничаха с клоните си направо в прозорците, а пълзящите по стените растения достигаха почти до покрива.

— Ще живеете на първия етаж, професоре — каза момичето като влизаха. Отправиха се към асансьора и момичето натисна бутона. Асансьорът ги изкачи на първия етаж. Тръгнаха по коридора. „Прилича на хотел — помисли си Молнар — коридор и десетки врати. Врати без дръжки.“

— Тук — каза момичето и го пусна да мине напред. Намираще се в стая, обзаведена с всичко необходимо. Имаше дори голям телевизор. Не погледна към леглото, тъй като навсякъде спеше добре.

— Леглото е тук — момичето отвори вратата.

— А нещата ми?

— Сега ще пристигнат. След малко д-р Егберг ще ви се обади.

— Ще се обади?

— Да. Ще ви направи телевизита.

— Така ли?

— Ако желаете нещо, моля, да ме повикате.

— Да ви повикам?

— Наричам се Маг.

— Но как да ви повикам?

— Госпожице Маг, или просто Маг.

— Тук, в тази стая?

— В стаята или в банята. Малко по-високо, отколкото обикновено говорите, за да може дискриминаторите да пропуснат звука.

— Да, разбирам — каза Молнар. Зад вратата нещо изшумя и се обади зумер, скрит някъде в тавана.

— Нещата ви вече са тук — каза момичето. Отвори вратата и посегна към оставената чанта.

— Защо беше всичко това. Можех и сам да я донеса...

Не отговори. Усмихна се още веднъж и излезе. Тогава забеляза сандала ѝ. Изгубила е сандала си и не е забелязала това. Повдигна го и дръпна вратата. За миг вратата оказа съпротивление, а след това се отвори. „Като че ли вземаше решение дали да се отвори“ — помисли Молнар. В коридора нямаше никой, остана за момент със сандала в ръка и изведнъж осъзна, че през цялото време откакто влезе в този дом, не срещна никого.

След един час обръснат, изкъпан и преоблечен в извадената от чантата риза, седеше в не твърде удобния фотьойл и се вглеждаше в мрака зад прозореца. Дърветата бяха неподвижни. Той виждаше силуетите на прилепите на фона на все още светлото небе. Преди да седне във фотьойла се опита да отвори прозореца, но той не мръдна, въпреки че напъна с всички сили. „Твърде съм слаб“ — помисли Молнар и се отказа, тъй като след всяко усилие чувствуваше болка.

Седна неподвижно и мислеше за пристанищния квартал, където напоследък живееше, за малката стаичка с едно прозорче, за барчето на две преки по-нататък и за ежедневния път до работата сутрин по тесните, запрашени улички. За института и за миналото не мислеше никога.

— Добър вечер, професоре — чу зад себе си глас и рязко се обърна. В стаята нямаше никой, само в матовия досега екран видя лице. Това беше Егберг, позна го веднага. Същите раздалечени, тъмни очи и широките, склучени вежди.

— ... радвам се, че ви виждам, че сте ме посетили.

— Какво пък, в интерес на истината — нямах друг изход. Иначе не бих дошъл тук.

— Виждам, че не сте се променили през всичките тези години. Винаги сте говорили това, което сте искали да кажете, и то по най-простия начин. Именно такъв ви помня.

— Навярно се досещате защо съм дошъл?

— За това ще поговорим по-късно. А сега ще вечеряме. Помня, че обичахте пъстърва с печурки. Винаги на обяда у Пети, във вторник...

— Вкусът ми доста се е променил от онези времена.

— Все пак разпоредих да приготвят това ястие. Пъстървата ми я доставят със самолет.

— Възхищавам се на паметта ви.

— Тогава бях на възраст, когато се запомня всичко. А вторничният обяд с вас беше върхът на мечтите на всеки от нас. И така, очаквам ви. След малко при вас ще дойде секретарката ми. — Екранът угасна.

„Пъстърви у Пети. Забравих, че някога съм ги ял“ — помисли си Молнар.

— Вашият сандал, Маг. Изгубихте си сандала — каза той, когато Маг влезе.

— Няма значение. Имам много. Често си губя сандалите. Разсеяна съм... — добави тя, като видя, че Молнар я гледа внимателно. — Ето, виждате ли, вече съм с нов!

Подаде ѝ сандала и тя го взе някак нерешително.

— Доктор Егберг ви очаква.

Тръгнаха отново по същия коридор и слязоха на партера. „Изглежда като хотел от началото на века“ — помисли Молнар. Трапезарията, в която влязоха, беше слабо осветена. Масата беше подредена за двама души, а приборите — поставени един срещу друг така, че единият оставаше в сянка. „Познавайки Егберг, мога да предположа, че ще ми предложи мястото, което е осветено“ — помисли си Молнар и погледна тъмното, вечерно облекло на доктора. Почувствува се неловко в старите си панталони. Но това беше само за миг.

— Наистина се радвам, че ви виждам — каза Егберг и му посочи мястото.

Забеляза, че Егберг е поостарял. Последния път, когато го видя, беше на двадесет и няколко години.

Поведоха непринуден разговор, но изведнъж Егберг се вгледа в дланите на Молнар и каза:

— Виждам, че вече не оперирате.

— Да, дори не мога да държа скалпела — повдигна ръцете си така, че другият да може да ги види. Знаеше, че са напукани, с черни следи от смазка.

— Казаха ми, че изобщо сте се отказали от нашата професия. Отначало, след вашето оттегляне, мислех, че ще ви срещна на някой конгрес или конференция...

— Какво бих правил там? Още тогава приключих с всичко.

Поднесоха предястията.

— А ние си спомняхме често за вас. Като изключим това, че решението ви не можеше нищо да измени, това беше несъмнено доказателство за голяма смелост.

— Да не преувеличаваме. Просто в един момент разбрах, че там няма повече място за мен. Нищо повече.

— Малко хора биха постъпили така. Наздраве, професоре. Пиете, нали?

— Понякога — да. Стремя се да не пуша — и повдигна чашата бяло вино.

Когато поднесоха пъстървата, се реши да започне разговора.

— Сещате се, докторе, защо съм дошъл при вас?

Другият кимна.

— Не смятайте, че съм дошъл след първите признаци. Преживях два инфаркта и ми се струва, че третият е близък. Все пак съм малко лекар. Третият ще ме довърши. При характеристиката на моите тъкани присаждането е невъзможно. Вероятността за връщане към нормалния живот е почти никаква. А да вегетирам още година или две в болница... това не ме интересува.

— С други думи, желаете да получите изкуствено сърце?

— Именно.

— И да станете киборг?

— Е... да.

— При вашите възгледи по този въпрос?

— Докторе! Сам поставях първите модели от механизми. Моите възражения засягаха мозъка и само мозъка. Вероятно си спомняте това?

— Естествено. Вие бяхте известен като радетел на лимитираната киборгизация. Сърцето — прекрасно, черният дроб или бъбреците — превъзходно, но настрана от мозъка. Това ви бяха възгледите, професоре!

— Да, и не съм ги променил.

— Ако бяхте успели тогава да ги наложите, старият ни институт днес щеше да бъде провинциално учреждение без значение. А аз... аз бих присаждал може би сърца в някаква незначителна болница.

— Направихте всичко, за да не успея.

— Истина е. Но това не е важно. Ако не бях аз, друг щеше да бъде. Прогресът не може да се спре.

— Ако това е прогрес...

Егберг не отговори. Допи си чашата вино. Замълчаха.

— И така, знаете, докторе, за какво става дума — каза Молнар и отмести напред още пълната си чиния. Чувствуваше нарастваща, гнетяща болка. „Не трябва да мисля така по тези въпроси. Не съм вече професор. Нямам нищо общо с тези проблеми. Аз съм обикновен стар електротехник от работилницата на крайбрежно корабоплаване, който желае да му бъде поставено изкуствено сърце.“

— Защо избрахте именно мен, моя институт?

— От всички ония, които могат да направят това на нашето полукълбо, вие ще го направите най-добре. Впрочем, на друго място не бих имал никакъв шанс. Просто нямам пари, докторе.

— Съществуват още и нормалните клиники...

— Зная какво искате да кажете. Да, там биха ме приели безплатно. Но би трябвало да подпиша документ, че се съгласявам с експериментирането и всичко, свързано с него. А те дават ли ми някаква гаранция, че след експериментите ще бъда годен човек? А мен не ме интересува какъв и да е живот. Искам да плувам, да греба, да бягам по стълбите, искам да живея истински живот.

— Променили сте живота си. По-рано със седмици не напускахте института.

— Миналото няма никакво значение. Знаете ли какво правя сега? Консервирам автоматично навигационните съоръжения на корабите,

които плуват от пристанище до пристанище. Свършвам работата и разполагам със собствено време. Никакви размисли, нито проблеми. Понякога някаква книга...

— Да, разбирам. Бих желал да имате някакви пари. Тогава аз не бих имал никакви проблеми. Обикновеният пациент...

— Тогава сигурно не бих се обърнал към вас.

— Поне сте искрен, професоре. Значи сте преценили всички възможности и съм останал аз.

— Именно.

Егберг не отговори. Блюдата им бяха сменени. Това, което поднесоха, по всяка вероятност беше печено сърнешко, но Молнар вече не посягаше към ястието. Чувствуваше как болката се засилва и се разпространява към ключицата. Егберг се хранеше сам. И двамата мълчаха. Накрая Егберг проговори:

— Не мога да ви отговоря направо. Трябва да си помисля.

— Но да не бъде дълго. Може и да умра. Не, не считам, че бихте имали някакви неприятности. За всеки случай в нещата ми е адреса на моя лекар. Той ще свидетелствува, че съм живял достатъчно дълго — значително отклонение от това, което би трябвало да се очаква.

— Добър специалист ли е?

— Е, провинциален лекар на средна възраст, но и случаят ми не е толкова тежък.

— Имам вече този адрес. Утре ще получа всички данни, които той притежава.

— Претърсили сте нещата ми?

— Както виждате. Впрочем, не лично аз.

— Вие също сте искрен. Това е нещо ново. Не допусках, че това идва с възрастта.

— Вие, професоре, винаги зле сте ме преценявали. Никога не съм се борил против вас. Борил съм се против вашите възгледи.

— Резултатът беше един и същ. Впрочем, да не се връщаме към тези неща.

— Правилно. Ще пиете ли кафе? Според мен, това не може да ви навреди.

— С удоволствие.

— Да минем тогава в кабинета ми.

Кафето и конякът вече ги чакаха на ниска масичка, поставена пред големи, облечени в кожа, фотьойли. Светлината беше жълта, слаба, както в целия дом. В дълбочината Молнар видя нещо, което напомняше голямо командно табло. То беше тъмно, само почти в края му се виждаше червена светлина.

— Извинявайте, професоре, за момент. Все пак в института се прави нещо. — Егберг се приближи към пулта, над който в този миг светнаха две лампи, излъчващи дневна светлина. На екрана се появи лицето на човек, облечен в бял кител.

— Нещо ново, Дорн? — запита Егберг.

— Всичко е наред. Само шестнайсетката е неспокойна. Затова ви обезпокоих.

— Опитайте ли с поляризиращо напрежение?

— Да. Не помага.

— Добре. Сега ще видя — каза Егберг и обърна екрана така, че Молнар вече не виждаше нищо. Щракна превключвателят и Молнар чу виене, монотонно, ниско, почти нечовешко. Стана и внимавайки, да не помръдне стола, се доближи до пулта. Егберг, наведен над екрана, беше с гръб към него. Беше по-висок от Молнар и закриваше част от екрана. В останалата част обаче Молнар видя женска ръка, може би на дете. Дланта се разтваряше и свиваше спазматично, след това следваше предмишницата, а по-нататък беше метал, чудна преплетена мрежа, напругаща се в такт с гърчовете на дланта. Погледна за момент ръката, а след това прехвърли погледа си в дълбочината на екрана. Там в голям стъклен съд плуваше мозък. Не беше възможно да сгречи. Изведнъж виенето престана и екранът угасна. Егберг се обърна и погледна отвисоко стоящия до него Молнар.

— Това беше мозък — каза Молнар.

— Естествено.

— ... и човешка ръка.

— Ръката беше човешка, но мозъкът — на маймуна. Управлявам човешка ръка като устройство по-добре специализирано от крайниците на маймуната. Двойна хибридна система. — Егберг угаси светлината над пулта.

— Моля, седнете, професоре! Истинският учен е винаги любопитен, нали?

— Но защо... тази система?

— Някои най-обикновени услуги... подаването на дрехата в съблекалнята, увиването на бонбоните. Навсякъде, където не е необходимо мислене, а ръката на човека е сръчна... или добре посрещната. При положение, че отида на есенния конгрес по невроника, бих поставил този киборг на входа да подава дланта си на всички влизащи.

— Безумна идея.

— Прав сте. Може и в не най-добър тон, но рекламата е надеждна. За съжаление, не отивам на конгреса...

Пиеха кафето си мълчешком. „Не трябваше да идвам. Можеше да предположа, че няма да ми даде изкуствено сърце — помисли си Молнар. — Сигурно сега си мисли как да ми откаже“. След това си спомни своето метално легло, шумоленето на насекомите по стените на стаичката и виенето на корабните сирени.

— Ще се прибера в стаята си — каза той — и сутринта си отивам.

— Но, професоре, не сме приключили разговора си.

— Страхувам се, че всичко вече е предрешено.

— Та аз още не съм отговорил.

— Струва ми се, че това сега не е толкова важно.

— Винаги вечер ни обхващат съмнения, които на сутринта изчезват. Лека нощ, професоре! Секретарката ми ще ви изпрати.

— Тази, която си губи сандалите...

— Да... вие сте наблюдателен, професоре — добави Егберг след малко.

Маг вече беше на вратата.

— Лека нощ! — каза Молнар и излезе след Маг.

Когато остана сам в стаята си, опита да отвори прозореца, но безрезултатно, както и преди. Искаше да изтича в коридора да повика Маг, но вратата не се отвори. И тогава за първи път помисли, че няма да излезе вече оттук. Можеше да повика Маг или Егберг, но си спомни за кабинета и пулта, на който щеше да светне червената светлинка и се отказа.

Събуди го почукване. Отвън блестеше слънцето и започваше ежедневната жегга, продължаваща тук до късно следобед.

— Да, моля — каза той и придърпа завивката до брадата си.

Влезе Маг, носейки поднос със закуска. Почувствува аромата на кафе.

— Благодаря. Бих ви помолил да отворите прозореца.

— Сега е горещо и въздухът е прашен. Може би довечера...

— Вечерта вече опитах.

— Ах, навярно това е изолирана стая.

— Изолирана?

Маг не отговори. „Смутена е — помисли си Молнар — страхува се, че е казала повече, отколкото трябва.“

— Вие не желаете да ми отговорите, Маг?

— Моля ви да запитате доктор Егберг. Та нали той ви е приятел...

— Да, естествено. Ще го попитам.

— Ще дойда при вас след закуската. Доктор Егберг желае да се срещне с вас.

Кимна, наведен вече над подноса. Почака докато излезе и след това се приближи до вратата като натисна дръжката. Отвори се след миг. Върна се към закуската. Беше гладен и искаше да се подсили за километрите път, които го чакаха. Обръсна се и прибра нещата си в чантата. Излезе в коридора и се спусна по стълбите. Както и предполагаше, не срещна никого. Тръгна по алеята — нито бавно, нито бързо. Когато доближи до вратата, насреща му излезе портиерът. „Същият, който беше вчера“ — помисли си Молнар. Искаше да го подмине, но онзи го хвана за ръката.

— Къде! Забранено е.

Не отговори, само със свободната си ръка с всичка сила удари онзи в корема. Портиерът почти не се помръдна. Не промени дори израза на лицето си. Молнар почувствува само, че пръстите на портиера, като металически щипци, смачкват рамото му. Изпусна чантата. Онзи го побутна леко в гърдите и го пусна. Молнар се залюля.

— Не може! — повтори портиерът.

„Ще мина. Трябва да мина“ — помисли си Молнар. Искаше да пристъпи към портиера, но не можа. Почувствува болка, толкова силна, че освен нея не съществуваше нищо друго. Не искаше да падне. Стисна зъби. „Ще премине, сега ще премине“. След това видя само върховете на дърветата. Дори не почувствува удара от падането. Върховете на дърветата бяха размазани и се сляха с фона на небето.

Когато отвори очи, над него се беше надвесил Егберг. Болката, която познаваше и чието настъпване безпогрешно разпознаваше, беше изчезнала. Пареше го само кожата, някъде в горната част на гръдния кош. Погледна нагам, но беше завит до шията и твърде слаб, за да се помръдне.

— Всичко е наред — каза Егберг. — Имахте щастие, професоре.

— Щастие?...

— Ако не се намирахте в института, вече нямаше да сте жив. И така едва успях.

— Това беше вече краят?

— Да.

— А сега?

— Имате изкуствено сърце.

— Значи все пак?

— Спасих ви живота.

— Благодаря!

— Надявам се, че всичко ще върви добре.

— Аз — също.

Разговорът го измъчваше. Лежеше неподвижно и гледаше в тавана. Егберг също мълчеше.

Молнар чакаше да си отиде.

— Това трая четири, може би пет минути, докато ви възобновя кръвообращението — каза Егберг.

„Още няколко минути и всичко щеше да свърши — помисли си Молнар. — Човешка развалина, чийто мозъчни клетки щяха да престанат да функционират.“

Егберг се поколеба.

— Вие бяхте лекомислен, професоре, с вашето сърце...

— Искях да изляза. Да си отида — каза тихо Молнар.

— Можехте да ме предупредите.

— И да остана затворен в... изолираната стая, както вие я наричате.

— Блокировката случайно се е включила през нощта.

„Значи Маг му е казала“ — помисли си Молнар.

— Не вярвам в такива случайности, Егберг.

— Не мога да ви убедя. Но, както виждате, страхът е бил неоправдан.

— Не зная.

— Та вие живеете.

— Това е факт...

Егберг се поколеба, като че ли искаше да каже още нещо, но повече нищо не каза и излезе. Молнар затвори очи. „Това ще продължи няколко дни, след което ще мога да изляза оттук. И все пак ме спаси. Искал е да ми даде изкуствено сърце!“ Помисли си още за блокировката на вратата и вече не беше толкова сигурен. След това заспа.

Събуди се през нощта и почувствува жажда. В стаята беше тъмно. Светеше само лампата на нощното шкафче. Забеляза Маг, седнала във фотьойла. Дремеше.

— Маг, госпожице Маг... — прошепна той тихо. Тя се събуди.

— Как се чувствувате? — запита тя също шепнешком.

— Прекрасно — опита се да ѝ се усмихне — бих пийнал малко.

— Моля — подаде му чаша. Течността беше с вкус на портокалов сок с нещо, което беше трудно да се определи.

— Боли ли? — попита тя.

— Вече не.

— Добре зараства. Снощи доктор Егберг ви прегледа.

— Дори не се събудих?

— Вие сте под въздействието на препарата на Броткас. Дава прекрасни резултати.

— Както виждам, вие сте и квалифицирана медицинска сестра.

— Секретарка, асистент и много други неща. Любопитна съм — каква ще бъде вашата роля?

— Роля?

— Но, да. Та вие сте новият обект във фермата на Егберг. Ние така наричаме помежду си неговия институт.

— Не разбирам.

— Не е ли говорил с вас?

Машинално щеше да отрече, но си помисли, че тогава нищо повече няма да научи от нея.

— Споменахаше само — каза той.

— Сигурно ще получите нещо по-интересно от мен. Вие сте професор. Били сте някога колега на Егберг...

— Дори негов шеф.

— Именно. Сигурно ще получите инженеро-електронната работилница. От месец тя е без ръководител.

— А предишният... заминал ли си е?

— Заминал... — Маг повтори това със странна интонация, която той не успя да определи. — Не, той просто умря.

— А какво му стана?

— Намериха го в бункера. Там, във вътрешността енергийното поле изчезва. Знаете ли, стените там са дебели два метра, от железобетон. Екранират и енергията не действа във вътрешността.

— Каква енергия?

— Подхранваща сърцето. Той имаше същото, каквото и вие.

— Не разбирам. — Молнар каза това, макар че вече започваше да разбира.

Затвори очи, почувствува спазъм в стомаха си, както тогава, когато в трюма на големия кораб, люлян от силните вълни, отгоре паднаха сандъците и се разтрошиха около него.

— Ще спите ли? — запита Маг след миг мълчание.

— Не. Наспах се вече за цял живот — чуваше гласа си и се учудваше, че е толкова обикновен. — И тази енергия достига ли дотук?

— Разбира се. Целият институт и най-близките околности, някъде в радиус половин километър, са обхванати от това поле.

— А нататък?

— Какво нататък?

— Ако поискам да отида нататък, извън института, до морето или да отида до града — запита той, въпреки че знаеше отговора, ала искаше да го чуе от момичето, което говореше за всичко това съвсем спокойно.

— Не можете. Това е смъртта. Та вие знаете това. Подписали сте документ в присъствието на нотариус с цялата забавна церемония.

— Нищо не съм подписвал.

Маг млъкна за момент и каза тихо:

— Не сте успели. Но ще подпишете. Та това е обикновена формалност.

Искаше да каже, че няма да подпише, но си припомни историята с блокираната врата и нищо не каза.

— Та нали затова всички идваме тук — добави Маг като че ли със съжаление. — Понякога си мисля, че не бих дошла тук, ако знаех това.

— И тогава?

— Сигурно не бих била жива. В най-добрия случай в инвалидна количка. Представяте ли си? Да остана тук беше единственият изход. Ходя, работя, понякога дори плувам в нашия басейн. С плуването е по-зле, тъй като краката ми са трудно подвижни, особено стъпалата.

— Друг изход нямаше ли?

— Не. Бях при най-изтъкнатите специалисти. Ходих дори в Европа.

— А как попаднахте тук?

— Един от лекарите, при когото бях, ми каза за Егберг, когато беше застрашен дихателният ми център. Каза, че тази лечебница е единственият център, който може да извърши операцията.

— А Егберг поиска ли пари?

— Не. Случаят беше твърде нетипичен. Каза, че може да го направи, но само експериментално. За резултатите не гарантира. Трябва да призная, че не ми вдъхна големи надежди.

— И вие се съгласихте?

— А какво можех да направя. Препреминах през всичките формалности и... съществувам. Живея, както виждате.

— А онзи?

— Кой?

— Онзи в бункера?

— Ах, Бертолд. Той също всичко беше подписал. Просто нямал пари. При него беше само сърцето.

— Какъв беше?

— Беше завършил електроника. Стар човек. Един път ми каза, че помни времената, когато електронните вериги се съставяли от отделни транзистори.

— И дълго ли живя?

— Няколко години. Бертолд знаеше, че влизането в бункера означава за него смърт.

— Така както отдалечаването от института? — Молнар зададе въпроса нарочно, макар че предвиждаше отговора.

— Не напълно. В бункера действието на полето прекъсва внезапно. Така казваше Егберг, когато ни предупреждаваше. А отдалечаването от института е бавна агония. Напрегнатостта на полето се намалява по малко с всяка крачка.

— И той влезе в бункера?

— Вероятно се е плъзнал по наклона. Там има един наклон — добави Маг. — Прилошало му е преди да успее да излезе — така казва Егберг.

— А вие?

— Какво аз?

— Какво вие мислите за това? — забеляза как несъзнателно погледна към екрана.

— Аз ли? Прилошало му е. Той беше стар човек. Искате ли да пиете?

— Не, благодаря — затвори очи. Мислеше за стария човек, умрял в бункера, тъй като сърцето му не беше получило енергия. След това заспа.

След няколко дни вече ходеше из стаята от леглото до фотьойла Егберг идваше два пъти дневно с асистента си Дорн, същия, когото видя по време на вечерята на екрана. Очакваше момента, когато Егберг ще му каже, че е новата придобивка в неговата ферма, но онзи оглеждаше шевовете и си отиваше. А Молнар чакаше. Все още беше слаб, твърде слаб.

Понякога идваше само Дорн, но Маг — никога. Молнар не питаше за нея. Премисляше всички възможности и не питаше. Ако нейното отсъствие беше резултат от решението на Егберг, който е чул техния разговор и счита, че е казала твърде много, нямаше смисъл да пита за нея. Ако нейното отсъствие беше случайност — в бъдеще Маг би могла да бъде източник на информация, каквато никога не би получил от Егберг или Дорн.

Мина доста време. Понякога Маг идваше да носи вечерята. Поставяше подноса на масата, запитваше как се чувствава, но вече от вратата, когато излизаше. Молнар знаеше, че са наблюдавани.

Веднъж среща Маг в градината.

— Маг... Разполагате ли с малко свободно време?

Момичето се спря нерешително.

— Само за момент... — Молнар се приближи към нея.

— Би трябвало да бъда в секретариата.

— Може би ви е неудобно да разговаряте с мен тук?

— Не, защо?

— Струва ми се, че доста рядко се срещаме?

— Заета съм постоянно.

— Няма да ви отнема много време. Бих желал да узная нещо.

Чувствували ли сте лично вие последиците от загубването на полето?

— Аз не, но Бертолд...

— Не говорим сега за Бертолд. Вие сама никога ли не сте почувствували това? Главозамайване в частично екранираните стаи или нещо подобно?

— Не. Защо питате?

Молнар замълча.

— Ще ви кажа — реши той накрая. — Подозирам, че това поле изобщо не съществува.

— Как така?

— Просто — няма го. Съществува само във въображението ви и във въображението на още няколко обекта от фермата, както вие казвате. Това е прекрасна по своята простота идея.

— Не ви разбирам напълно.

— Това е просто. Въпреки подписаните от вас документи преди операцията бихте ли останали тук, ако не беше полето?

— Не, естествено — не. А-а-а... разбирам. Считате, че той е могъл да направи това. Внушил ни е, че съществува поле, което всъщност не съществува?

— Вие не дооценявате шефа си. Аз го познавам доста отдавна.

— И сте сигурен, че именно така е постъпил?

— Не... искрено казано, не. И затова бих желал да ви предложа експеримент, експеримент с вашето участие.

— А с какво мога да ви помогна?

— Като влезете в бункера, Маг, за кратко: за две-три минути. Ако нищо не почувствувате, вие сте свободна!

Погледна го внимателно. Молнар помисли, че тя се владее много по-добре, отколкото той предполагаше.

— Мисля, че влизането там означава смърт, а аз не желая да умирам.

— Искате да останете тук до края на живота си? Преди няколко дни...

— Тогава имах лош ден. Понякога ми се случва. Но желая да живея, дори тук, ако не мога иначе.

— Слушай, Маг. За смърт не може и да се говори. Ще те осигуря отвън. Ще те изтегля, ако загубиш съзнание. Не се умира за една секунда. Ще те превържа с въже и ще те изтегля.

— Страхувам се професоре, но... ще опитам. Ако не сполучим, ще ви тежа на съвестта. — Мислеше, че ще се усмихне, но тя го гледаше сериозно, както и преди. — Кога ще опитаме, професоре?

— Веднага. Можеш ли? Приготвил съм въже.

— Съгласна. Да отиваме!

Върнаха се към института по отделно и се срещнаха при стълбите, водещи към подземие. Стълбите бяха широки, а до тях надолу се спускаше наклонена циментова повърхност. Тя свършваше при входа на бункера — полукръгъл отвор, в който влизаха количките с препаратите за облъчване. Предварително сред купчината опаковки беше скрил въжето. Беше съставено от две по-къси, свързани здраво с моряшки възел. Маг дори не провери възела. Стегна я здраво през кръста и след това дръпна няколкократно въжето, за да провери дали ще издържи.

— Готово — каза Молнар.

Не се поколеба. Влезе навътре в бункера, докато въжето се опъна. Молнар почака няколко секунди.

— Какво чувствуваш?

— Като че ли нищо. Само ми е горещо.

— Така си мислиш.

Гледаше часовника. Мина минута.

— А сега?

— Нищо. Наистина нищо.

Когато Маг излезе след пет минути от бункера, знаеше, че предположенията му са правилни.

— Спечелихме, Маг!

— Значи аз съм свободна? — запита тя.

— Да.

— Но това... това е прекрасно, професоре — обърна се рязко и побягна по наклона нагоре към светлия правоъгълник на изхода. Молнар нави въжето, скри го сред опаковките и тръгна по стълбите нагоре. По средата на наклона видя сандал.

И така, поле нямаше. Сега можеше да се прехвърли от другата страна на оградата и да слезе в градчето. Сигурно ще може да се качи на някакво корабче и след пет-шест дни ще си бъде у дома, ако междуременно стаята му не е вече заета. Но Бертолд е умрял и това го безпокоеше. Реши да повтори експеримента. „Ще вляза долу, а Маг ще ме осигурява — помисли си той. — Само че дали е достатъчно силна за да ме изтегли оттам“. Реши да обмисли този въпрос след вечеря. Но след вечерята при него дойде Егберг.

— Мисля, професоре, че трябва да поговорим.

— Отдавна чакам този момент.

— По-рано не можех, защото не знаех резултатите от анализите и тестовите. Сега имам пълна представа за състоянието на организма ви.

— Пълна?

— Да. Проверили сме това изключително точно. Оказа се, че решението ми е било правилно. Състоянието на организма ви не позволява поставянето на автономна система сърце.

— Как да разбирам това?

— В момента сърцето ви се подхранва с енергия отвън, излъчвана от генератор за силово поле, намиращ се тук в института. По тази причина не ще можете да напуснете института.

— И нямате намерение да ми поставите автономно сърце?

— Не.

— Обичам ясните отговори. Но това е незаконно. Не съм съгласен с такава операция.

— Спасих живота ви. Избрах система сърце, с каквато разполагах. И вие знаете много добре, че никой не може да ме осъди, дори на глоба.

— Но имам правото да сменя това сърце?

— Естествено. Ако си закупите автономна система сърце и платите операцията, свързана с неговото поставяне.

— Това е нереално. Знаете това, Егберг.

— Зная.

— И така, колко време ще ме държите тук, в института?

— Да изключа сърцето ви не мога, защото това е наказуемо. Бих могъл, естествено, да ви прехвърля в държавен институт, но имайки предвид нашето дълготрайно познанство, това е изключено...

— Значи до самата ми смърт?

— Ако говорим откровеност, вие нямате никакви перспективи.

— Защо е тази откровеност?

— Не го казвам безцелно. Останалата част на кръвообращението и бъбреците ви са в лошо състояние. Освен това подозирам рак на черния дроб. В най-добрия случай — две-три години.

— На повече не съм и разчитал.

Молнар стана и запали лампата. В стаята беше тъмно. Не виждаше лицето на Егберг, а знаеше, че разговорът още не е приключил.

— Седнете, професоре. Още малко, няма да ви отнемам много време.

Молнар се поколеба и седна на предишното си място.

— Искам да ви предложа нещо, професоре. — Егберг говореше тихо. — Трансплантация на вашия мозък в по-младо и по-здрavo тяло, абсолютно по-здрavo. Експеримент. Доколкото зная, в света са извършени само няколко... трансплантации от този род. Естествено, трудно е да се гарантира резултатът...

— Доктор Егберг — прекъсна го Молнар, — вие се подигравате с мен. Отдавна знаете становището ми по този въпрос.

— Теоретично, но сега става дума за вашия живот!

— А вие какво си въобразявате, че заради няколко или дори десетина години живот, ще се съглася? Това, което ми предлагате, е обикновено престъпление.

— Нищо подобно! Един човек умира, но в тялото му функционира всичко, загива само мозъкът. А другият има разрушено тяло и здрав мозък. От тези двама души, и двамата почти мъртви, създавам един здрав. Създавам човек! Човек, който не е съществувал.

— Вие сте лишен от въображение, докторе. Това също е осакатяване... А ако този мозък, трансплантиран в новото тяло, не пожелае да умре с това тяло и почне да търси нов, следващ носител, а след това и още един? Да си винаги на двадесет и няколко години чак

до смъртта на мозъка? Никога не сте си представяли това. Сменяйки пет, шест носители — възможно е да се постигне. Никога физическа старост. Младост, вечна младост в поредните тела...

— Вие преувеличавате, професоре. Ще бъдат наложени известни правила...

— Винаги може да се каже тъй, но това не променя нищо. Паразитствуване върху собствения род. Именно на това служат вашите експерименти.

— Това вече съм го чувал преди години.

— Както виждате, не съм променил мнението си. А сега, моля ви, излезте!

Дълго след това не можа да заспи. Мислеше за човека, в чието тяло Егберг желаше да трансплантира неговия мозък. Молнар се обърна на другата страна, след това стана, отиде в банята и развъртя крана със студената вода. Постави главата си под струята и чувствуваше как тя залива носа и ушите му.

Вече наистина заспиваше, когато го събуди Егберг от екрана. Попита го дали и кога за последен път е виждал Маг. Тогава той вече знаеше, че в бункера ще влезе сам.

На следното утро влезе без колебание. Не можеше да чака повече. Знаеше, че Егберг не се отказва от плановете си. Направи две крачки във вътрешността. Спря, усети, че диша по-бързо. „Това е страх“ — помисли си Молнар. Но после почувствува гпавозамайване, притискане и разбра, че вече няма да излезе от бункера.

Събуди се. Лежеше в тъмнината. Опита се да концентрира мислите си и почувствува, че това изисква усилия. Помнеше влизането си в бункера и знаеше, че оттогава са минали много дни. Следователно, състоянието, в което се намираше, не беше анабиоза, тъй като мозъкът му отбелязваше изминалото време. Дишаше нормално, без да чувствува болка. След миг разбра, че някой докосва главата му и във вените му се влива някаква течност. Изведнъж започна да вижда — бяха снели превръзката от очите му. Видя Дорн.

— Виждате ли ме? — запита Дорн.

— Виждам ви — отговори Молнар с усилие.

— Чувате ли ме добре?

— Да.

Дорн извади иглата от вената му.

— Моля ви да се опитате да станете!

Молнар стана. Тялото му беше вдървено и движенията му бяха некоординирани. Направи две крачки и се олюля.

— Слаб ли се чувствувате? — запита Дорн.

— Не. Вкоченил съм се.

— Това е липса на координация. Ще се възстановите за няколко дни. Сега да преминем в кабинета.

Дорн отвори вратата. Преминаха в кабинета на Егберг. Него го нямаше.

— Спасихте ли ме? — запита Молнар.

— Да.

— А Егберг?

— Остави ви писмо. Моля, седнете! — Дорн подаде писмото. — Ако се чувствувате добре, ще мина в съседната лаборатория. Повикайте ме, ако съм ви нужен.

Молнар разкъса плика. Писмото беше написано саморъчно.

„Уважаеми професоре!

Това писмо е продължение на нашия разговор, който тогава не довършихме. Личността, чието тяло исках тогава да ви предложи, бях самият аз. В този момент, ако четете писмото, трансплантацията е излязла успешна и вие сте мозъкът на моето тяло...“

— Дорн! — извика Молнар.

Дорн откряна вратата.

— Огледало!

— Пригответил съм го — Дорн подаде огледалце и тогава Молнар видя в него лицето на Егберг. Малко се различаваше и след миг Молнар разбра, че очите бяха останали неговите. Остаи огледалото и продължи да чете.

„... Според мен, постъпих правилно. Обясних ви по време на нашия разговор съвсем обективно състоянието на вашия организъм. При мен беше открит мозъчен тумор, разрастващ се доста бързо, така че трябваше да побързам с трансплантацията. Причините за моето решение са двояки: първо, лични, които сигурно не ще разберете. Във всеки случай, ако възприемете тази трансплантация, ви чака, предполагам, живот около двадесет години, възможност за научна работа в института, който е ваша собственост. Това, според мен, ще компенсира известни задължения, които имах спрямо вас. Не ви утежнявам с личните си проблеми. Разведен съм, разделен съм със семейството си и последното е обезпечено. Съпругата ми знае фактическото положение на нещата и от нейна страна не предвиждам никакви неприятности. Другата предпоставка за моето решение е фактът, че професионалната ви подготовка ще направи възможно по-нататъшното ръководство на института и преди всичко извършването на субективни наблюдения относно възприемането на трансплантацията. Бих ви препоръчал изготвянето на доклад по този проблем. Естествено вие ще решите това. Що се касае до операцията, извърши я Дорн с помощта на асистент отвън. Моето съгласие ще намерите сред другите документи, а към вас се отнесохме като към «тяло при несчастен случай». От правна гледна точка всичко е наред, макар че законодателят не е предвиждал извършването на трансплантация на мозък. Освен това считам, че всякакви други възражения, които бихте имали по отношение на моето решение, са толкова необосновани, че във всеки момент, в случай че не възприемате трансплантацията, можете да ликвидирате всичко и да умрете.

Смятам, че ви дължа и едно обяснение. Влизането ви в бункера доказва, че не сте вярвали в съществуването на силово поле, генерирано в института и доставящо енергия за вашето сърце. Предположенията ви са правилни. Такова поле не съществува. Сърцето ви се захранваше от батерия, съдържаща радиоактивен източник, поставен

едновременно със сърцето. Но ритъмът на сърдечната дейност се регулираше посредством импулси, излъчвани от генератор в института. Когато влязохте в бункера, синхронизацията беше нарушена. Ефектът от това почувствувахте лично. Трябва да ви призная, че допусках влизането ви в бункера и ви чакахме там. След заминаването на Маг всичко ми беше ясно. Вие обаче не можехте да знаете, че Маг е независима от нашата синхронизация, а вие — не. В известен смисъл действувахте във ваша вреда и заминаването на Маг за вас е загуба на много добра секретарка. Но това вие не можехте да предвидите.

Както ви напомних и по-рано, оставям вие да решите оповестяването на тази трансплантация. С други думи, по-нататък може да живеете като Егберг или под собственото си име. Всички необходими документи и за двата варианта са подготвени.

Егберг.“

Остави писмото и остана неподвижен. Не мислеше за нищо. След няколко минути в кабинета надникна Дорн.

— Какво е самочувствието ви? — запита той.

— Прекрасно.

— Гордея се с тази операция. Ще направим ли съобщение?

Молнар не отговори.

— Какво стана с тялото ми? — запита след минута.

— Изгорено и погребано. Още преди три месеца. Тази трансплантация е многофазова процедура. Най-големи грижи.

— А неговият мозък? — прекъсна го Молнар.

— Сепариран е.

— Живее ли?

— Да. Погледнете — отиде до пулта и натисна съответния бутон. На екрана, в голям съд, в почти безцветна течност, плуваше мозък. Молнар видя свързаните с него очи, едното от които ги наблюдаваше от екрана. Във високоговорителя се чуваше тихият шум на помпите, подаващи хранителна течност, а след това видя енцефалограмата на

Егберговия мозък. Това беше запис на активния и бодърствуващ мозък. Този мозък виждаше, мислеше... и знаеше. Стъклените стени на ваната, от която нямаше изход, бяха целия негов свят.

— Той ли реши така! — запита Молнар.

— Не. Нищо не беше казал по този въпрос. Но мозъкът ни беше необходим за експериментиране в областта на управлението на транспортните ракети, изпращани към външните планети. Тук разработваме такава тема.

— Но нали неговият мозък?...

— Туморът засега не причинява по-големи поражения.

— Значи не е било взето съгласие за това?

— Не, но винаги използваме следоперационните фрагменти.

— Дорн, вие сте мерзавец — каза Молнар. — В коя зала е мозъкът?

— В седма.

— Дайте ми ключовете. Ключовете на Егберг.

— Не са у мен.

— Донесете ми ги!

— Но...

— Казах вече. Аз командувам тук!

След малко Дорн се върна с ключовете. Молнар ги взе. Мина по коридора и отключи седма зала. Влезе и забеляза, че очите на мозъка не го виждат. Като внимаваше да не попадне в полезрението им, отиде при помпата за подхранващата течност във ваната и я изключи.

„Това ще бъде най-добрият изход — помисли си Молнар. — Ще умре от липса на кислород без сам да разбере. Нали мозъкът няма система, контролираща съдържанието на кислорода. Просто ще заспи и няма да се събуди повече. Ако бях източил течността, би умрял по-бързо, но щеше да знае, че умира“. Погледна за миг записа на мозъчната активност и излезе. Слезе по стълбите в зимника. С труд отвори вратата на разпределителната електростанция. Видя груби медни шини, предпазителите и шалтерите.

— Какво правите?

Това беше Дорн.

— Моля, излезте оттук! — каза Молнар.

— Не бива така, всички експерименти... всичко ще спре. Препаратите ще загинат.

Молнар посегна към главните предпазители.

— Не! — изкрещя Дорн и се хвърли върху му.

Отблъсна го с цяла сила. Ръката на Егберг беше силна. Онзи удари главата си в разпределителното табло и падна. Молнар извади предпазителите. Светлината угасна. Горе някъде виеше сигналната сирена.

„Препаратите загиват“ — помисли си Молнар. След това помисли за тримесечното бодърствуване на мозъка на Егберг, за стъклените стени и очите, нямащи мускули, за да променят положението си, за чакането със съзнанието, че нищо освен чакането не може да се случи.

Тръгна към изхода.

На пропуска пазачът го попита:

— Излизате ли, докторе?

— Да.

— Да дойда ли с вас?

Молнар го погледна внимателно.

— Защо да идвате с мен?

— Вие ми спасихте живота. И излизате, когато има тревога и чувате сирената. За дълго ли излизате?...

— Да, но остани... Санчо.

— Наричам се Томб.

— А аз всъщност се наричам Молнар.

Кимна, мина през вратата и се спусна надолу по пътеката.

Публикувано в списание „Наука и техника за младежта“, броеве
8,9/1978 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.